

Józef – sprzedany do niewoli.

Autorka: Urszula Bywalec, Jadwiga Jarosz

Krótki opis scenariusza:

Podczas zajęć uczniowie i uczennice poznają biblijną historię sprzedania Józefa do niewoli. Fragment Księgi Rodzaju będzie punktem wyjścia do rozmów na temat współczesnych form niewolnictwa i sposobów na jego ograniczanie.

Zagadnienia: prawa człowieka

Czas trwania: 45 min.

Pytania kluczowe:

Dlaczego handel ludźmi jest zabroniony?

Do czego zobowiązuje nas przykazanie miłości?

Cele lekcji:

Po zajęciach:

- poznasz historię sprzedaży Józefa przez braci do niewoli
- wymienisz przyczyny współczesnego handlu ludźmi
- wyjaśnisz, dlaczego handel ludźmi jest sprzeczny z przykazaniem miłości
- wyjaśnisz, co możesz zrobić, aby ograniczyć handel ludźmi

Związek z podstawą programową:

- Wspieranie poczucia przynależności posiadania własnego miejsca w społeczności oraz odczytywanie zadań z tej przynależności wynikających.
- Wartości stanowiące fundament relacji międzyludzkich. Podstawowe wspólnoty życia - postawy, prawa i obowiązki członka tych wspólnot w wymiarze indywidualnym i społecznym.

Metody:

- pogadanka
- burza mózgów
- praca z tekstem
- praca plastyczna
- film

Formy pracy: praca indywidualna, praca zbiorowa, praca w grupach

Środki dydaktyczne i materiały:

- Pismo Święte – Rdz 37, 3-36
- 6 kartek A4 z hasłami (punkt 1 pracy właściwej - formy niewolnictwa)
- pocięte paski ze skutkami handlu ludźmi (załącznik 1) – ilość pasków dostosuj do liczby osób w klasie

- test – wydrukowany i skopiowany (załącznik 2)
- duże arkusze papieru (dla każdej grupy)
- projektor multimedialny (dostęp do Internetu)

Przebieg zajęć:

Wprowadzenie – 5 min

1. Odmówcie wspólnie wybraną modlitwę na rozpoczęcie katechezy.
2. Wyświetl w klasie przykazanie miłości:

Będziesz miłował Pana Boga swego, z całego serca swego, z całej duszy swojej i ze wszystkich sił swoich, a bliźniego swego jak siebie samego.

Zapytaj, **do jakiej postawy względem drugiego człowieka zobowiązuje to przykazanie?**

Praca właściwa – 25 min

1. Poproś jedną osobę w klasie, aby odnalazła w Piśmie Świętym fragment [Rdz 37, 3-36](#) i przeczytała go na głos. Następnie zadaj pytania: **Dlaczego bracia sprzedali Józefa?** (z zazdrości, z chęci zysku)

Czego bracia pozbawili Józefa, sprzedając go? (godności, wolności, prawa do decydowania o sobie, prawa do swobodnego przemieszczania się, prawa do własności, domu, kontaktu z rodziną, itd.)

Co sądzicie o postępowaniu braci Józefa? Czy postąpili zgodnie z przykazaniem miłości?

Czy taka historia mogłaby się wydarzyć dzisiaj?

Podsumuj rozmowę informacją, że współcześnie handel ludźmi wciąż istnieje i że na dalszej części lekcji zajmiecie się tym zagadnieniem.

(5 minut)

2. Zapytaj młodzież, w jakim stopniu problem handlu ludźmi dotyczy Polski. Wysłuchaj opinii młodzieży, a jako podsumowanie przeczytaj poniższe informacje na temat handlu ludźmi w Polsce. Może wykorzystać mapę znajdującą się na stronie <http://www.handelludzmi.eu/hl/o-handlu-ludzmi/handel-ludzmi-w-polsce/6145.Handel-ludzmi-w-Polsce.html>

- „Polska, na tle innych państw UE, zajmuje niechlubne, 5 miejsce, jako kraj pochodzenia pokrzywdzonych przestępstwem handlu ludźmi. Jest także państwem tranzytowym (przez nasze terytorium przebiegają trasy przerzutowe ofiar z Europy Wschodniej i Azji) i krajem docelowym dla wykorzystywanych ofiar (szczególnie z Ukrainy, Bułgarii, Rumunii oraz Azji Wschodniej).”¹

¹ <http://www.handelludzmi.eu/hl/baza-wiedzy/raporty-analizy-strateg/raporty-i-analizy-dotyc/6880,Handel-ludzmi-w-Polsce-Raport-2015.html> (dostęp 15.04.2018 r.)

- W 2014 r. z pomocy (działającego w Polsce) Krajowego Centrum Interwencyjno-Konsultacyjnego dla ofiar handlu ludźmi skorzystało 207 osób (osoby te były wykorzystywane przede wszystkim do prostytucji oraz do pracy przymusowej).²

3. Poproś uczniów i uczennice o zastanowienie się w parach nad współczesnymi formami handlu ludźmi. Po dwóch minutach poproś o ich wymienienie na forum. Wykorzystaj wcześniej przygotowane kartki z hasłami (przygotuj przed lekcją 6 kartek A4 z formami niewolnictwa - jedno hasło na jednej kartce). Odkrywaj hasła, które wymieni klasa. Te, które nie zostaną nazwane przez młodzież, odkryj sam/sama.

- niewolnicza praca – w tym szczególnie dzieci
- prostytucja
- nielegalne adopcje
- handel organami
- przymuszanie do żebractwa
- przymuszanie do popełniania przestępstw

Rozłóż kartki z hasłami w różnych częściach sali. Poproś uczniów i uczennice, by wylosowali po jednym pasku (załącznik 1), na którym zapisany jest jeden ze skutków handlu ludźmi:

- pogłębianie biedy i nierówności
- wzrost przestępczości zorganizowanej
- brak dostępu do edukacji
- zniszczenie więzi rodzinnych, społecznych
- zagrożenia dla zdrowia (nałogi, zakażenie HIV/AIDS)
- trauma psychiczna i fizyczna³

Zaproponuj, by wszystkie osoby w klasie przyjrzały się jeszcze raz kartkom rozłożonym w sali, a następnie, by każda osoba w klasie zdecydowała, przy której formie handlu ludźmi umieści wylosowany skutek. Zachęć do tego, by uczniowie i uczennice rozmawiali ze sobą na temat swoich decyzji. Po upływie 5 minut zapytaj młodzież o refleksje związane z tym ćwiczeniem. Prawdopodobnie padnie stwierdzenie, że jeden skutek można skojarzyć w kilkoma formami niewolnictwa.

(10 minut)

4. Zapowiedz, że za chwilę zobaczycie film, który podsumuje wcześniejsze rozważania. Rozdaj klasie testy (załącznik 2), poproś o ciche przeczytanie pytań i proponowanych odpowiedzi, a następnie poproś, by młodzież rozwiązała ten test podczas oglądania filmu. Włącz film: <https://www.youtube.com/watch?v=r0MIEOaXmmY>

² Na podstawie Raportu Handel ludźmi, opublikowanego przez MSW w 2015 r. -

<http://www.handelludźmi.eu/hl/baza-wiedzy/raporty-analizy-strateg/raporty-i-analizy-dotyc/6764,Handel-ludźmi-2014.html> (dostęp dnia 16.04.2018 r.)

³ Na podstawie <http://unic.un.org.pl/przestepczosc2015/39,2695>

Poprawność rozwiązania testu możesz sprawdzić za pomocą metodników⁴.

(10 minut)

5. Burza mózgow. Podziel klasę na 4-osobowe grupy i poproś, aby każda grupa zapisała na arkuszach papieru propozycje odpowiedzi na pytanie: **Co ja mogę zrobić, żeby pomóc ofiarom handlu ludźmi?**

Odpowiedzi grupy spisują na plakatach i następnie prezentują przed klasą.

Proponowane odpowiedzi:

- mogę włączyć się do modlitwy
- mogę wiedzieć więcej na temat współczesnego niewolnictwa i handlu ludźmi, mogę te informacje upowszechniać,
- mogę powiedzieć „nie” pornografii,
- mogę bardziej świadomie robić zakupy – zwracać uwagę, czy produkty posiadają certyfikaty dotyczące ochrony środowiska i praw człowieka, np. Fair Trade,
- mogę informować innych o pracy [Stowarzyszenia PO-MOC](#)⁵, [La Strady – Fundacji Przeciwko Handlowi Ludźmi i Niewolnictwu](#)⁶,
- mogę ostrzec koleżanki i kolegów wyjeżdżających do pracy za granicę przed niebezpieczeństwami, mogę zaproponować im np. ustalenie sygnału alarmowego, po którym rodzina poznałaby, że dzieje się coś niedobrego,

(10 minut)

Podsumowanie – 5 min

Wyjaśnij klasie, że współcześnie Kościół nie pozostaje obojętny na informacje dotyczące handlu ludźmi. Jako dowód przytocz słowa papieża Franciszka:

„Handel ludźmi to działalność nikczemna, wstyd dla naszych społeczeństw, które uważają się za cywilizowane! Ci, którzy go wykorzystują i klienci na wszelkich szczeblach winni zrobić poważny rachunek sumienia przed sobą i przed Bogiem! Kościół ponawia dziś usilny apel, by zawsze chronić godność i centralne miejsce każdej osoby z poszanowaniem podstawowych praw, jak podkreśla jego nauczanie społeczne. Żąda, by prawa te rzeczywiście zostały rozciągnięte tam, gdzie milionom ludzi na każdym kontynencie nie są one przyznawane. Ileż razy w świecie, gdzie mówi się wiele o prawach, deptana jest faktycznie ludzka godność!”

(Apel papieża Franciszka o ochronę godności uchodźców i ofiar handlu żywym towarem, 24 maj 2013)⁷

Odmówcie wspólnie modlitwę - Przykazanie miłości.

Praca domowa:

Doczytaj historię Józefa. Czy Józef spotkał się z realizacją przykazania miłości?

⁴ <http://www.ceo.org.pl/pl/ok/news/metodnik-ok-eja>

⁵ <http://www.po-moc.pl>

⁶ <http://www.strada.org.pl>

⁷ Za: <http://gosc.pl/doc/1741522.Handel-ludzmi-naprawde-istnieje> (dostęp 15.06.2018 r.)

Załączniki:

Załącznik 1

pogłębianie biedy i nierówności
wzrost przestępczości zorganizowanej
brak dostępu do edukacji
zniszczenie więzi rodzinnych, społecznych
zagrożenia dla zdrowia (nałogi, zakażenie HIV/AIDS)
trauma psychiczna i fizyczna

Załącznik 2

- Ile jest współcześnie ofiar handlu ludźmi?
  - 2 miliony
  - 12 milionów
  - 27 milionów
  - 17 milionów
- Z jakiego kontynentu pochodzi najwięcej niewolników?
  - Ameryki Północnej
  - Afryki
  - Europy
  - Azji
- Z którego kraju pochodzi procentowo najwięcej niewolników?
  - Indie
  - Pakistan
  - Senegal
  - Mauretania
- Do jakich prac nie są wykorzystywane dzieci – niewolnicy?
  - katorżnicza praca na plantacjach
  - pomoc w domach zamożnych ludzi
  - kontakty seksualne
  - roznoszenie gazet
- Która grupa jest najbardziej narażona na handel ludźmi?
  - kobiety
  - dzieci
  - osoby starsze
  - mężczyźni
- Na jakie osoby „polują” tzw. mafie organowe?
  - osoby starsze
  - dzieci
  - osoby żyjące w ubóstwie
  - osoby żyjące w małych miejscowościach

